

Udskriftsdato: 22. december 2025

2017/1 BSF 52 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om et loft over de årlige omkostninger i procent (ÅOP) ved kviklån på 15 pct. over diskontoen

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 8. december 2017 af Af Lisbeth Bech Poulsen (SF),
Kirsten Normann Andersen (SF) og Jacob Mark (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om et loft over de årlige omkostninger i procent (ÅOP) ved kviklån på 15 pct.
over diskontoen

Folketinget pålægger regeringen senest den 1. april 2018 at fremsætte lovforslag, der sætter et loft over prisen på kviklån på ÅOP svarende til Nationalbankens diskonto plus 15 pct.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Siden 1975 har straffeloven indeholdt en ågerbestemmelse, hvorefter det er forbudt at tage ågerrenter. Straffelovens § 282 lyder:

»For åger straffes den, som udnytter en anden persons betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold til i et aftaleforhold at opnå eller betinge en ydelse, der står i væsentligt misforhold til modydelsen, eller som der ikke skal ydes vederlag for«.

Ågerbestemmelsen har til formål at beskytte forbrugeren mod skyhøje renter, men loven er nærmest ubrugelig – og heller ikke særlig specifik – trods kviklån med ÅOP på op til 3.000 pct. og trods den viden, vi har, om, hvem kunderne er, og hvor mange der ender med at misligholde lånene. Derfor foreslår SF nu et loft over, hvor høje omkostningerne forbundet med at optage kviklån må være, svarende til ÅOP på maksimalt 15 pct. over Nationalbankens diskonto.

Kviklånsmarkedet er et marked i kraftig vækst. I 2010 blev der oprettet 20.384 kviklån med et samlet udlånsbeløb på 37 mio. kr. I Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens rapport »Markedet for kviklån«, 2015, er det vurderet, at der i 2014 samlet set blev oprettet omtrent 136.000 kviklån, og at det samlede udlån udgjorde omtrent 436 mio. kr. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer desuden, at forbrugerne i 2014 samlet set betalte omtrent 140 mio. kr. for at låne disse 436 mio. kr.

I 2013 blev tilbagebetalingsfristen overskredet med mindst 30 dage for over 25 pct. af de oprettede låns vedkommende, og ca. 18 pct. af de oprettede lån endte med at blive sendt til inkasso. Det vurderes i analysen, at udbyderne samlet set omsatte for omtrent 30 mio. kr. på forlængelser og afdragsordninger i 2013. Det svarer til, at godt 30 pct. af udbydernes omsætning stammer fra, at låntagere har vanskeligt ved at tilbagebetale deres lån rettidigt.

På baggrund af oplysningerne i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens rapport kan man konkludere, at der alene i perioden 2010-2014 var en kraftig vækst i antallet af udstedte forbrugslån på 667 procent, og at en meget stor del af låneudbydernes omsætning baserer sig på låntagernes problemer med tilbagebetaling af lånet.

Alt for mange mennesker fristes til at optage dyre lån f.eks. for at finansiere et forbrugsgode. Det er en illusion at tro, at låntagere altid er klar over, hvor dyrt det er at optage lån. Der er masser af dokumentation for, at mange mennesker handler impulsivt og kortsigtet – f.eks. viser rapporten »Markedet for kviklån«, 2015, fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, at mere end 40 pct. af de forbrugere, der har prøvet at optage mindre forbrugslån på maks. 12.000 kr., efterfølgende fortryder, at de optog lånet. Endvidere er mange ikke i stand til at gennemregne konsekvenserne.

Der er således al mulig grund til at tro, at mange af netop de mennesker, der optager lån med en meget høj rente eller årlig omkostning i procent (ÅOP), handler irrationelt. Dyre lån optaget uden overblik over konsekvenserne fører i mange tilfælde til en stor gældsbyrde, som kan være ødelæggende for økonomien især hos mennesker med små indkomster.

Det var denne erkendelse, der førte til et lovkrav om 48 timers betænkningstid for kviklån med kort løbetid. Men det har ikke virket. Udbyderne har bare sat lånetiden op til lidt over 3 måneder for at undgå at blive omfattet af loven.

Loft over ÅOP

En række kritikere af et loft over ÅOP, herunder erhvervsminister Brian Mikkelsen, kalder et renteloft for en usik i forhold til det frie marked. Det er efter SF's opfattelse en meget fundamentalistisk og naiv opfattelse af et frit marked, baseret på en forkert og forældet antagelse om, at alle forbrugere handler

rationelt. Hertil kommer, at der allerede findes en ågerbestemmelse. Der henvises til den eksisterende ågerbestemmelse i straffelovens § 282.

Desværre bruges ågerbestemmelsen aldrig (eller i hvert fald yderst sjældent), på trods af at mange lån opererer med renter og omkostningerne, der klart burde falde ind under bestemmelsen.

Et andet argument – fremført af branchen – er, at et loft over ÅOP vil svække konkurrencen. Det er et argument, som forslagsstillerne ikke er enig i. Der er stadig mulighed for priskonkurrence, så længe ÅOP holder sig under loftet. I øvrigt er konkurrencen absolut ikke noget at råbe hurra for i dag, jf. rapporten »Markedet for kviklån«, 2015, fra Konkurrence- og forbrugerstyrelsen, hvoraf følgende fremgår: »Kviklånsmarkedet er et koncentreret marked. Der er i dag seks udbydere på markedet, og de to største udbydere står tilsammen for omtrent 80 pct. af det samlede udlån«.

Et tredje argument fra branchen lyder, at visse personer vil blive udelukket fra at låne, når der ikke kan laves en individuel rente, der forholder sig til risikoen. Det er rigtigt, at nogle personer vil blive udelukket fra at låne, men efter forslagsstillernes opfattelse er der i langt de fleste tilfælde tale om personer, der skader sig selv ved at låne til en høj ÅOP. Der vil endvidere stadig kunne lånes til en høj rente, når blot den holder sig inden for en ÅOP på maks. 15 pct. over diskontoen. Låneudbydere, forbrugere og samfundet har desuden en fælles interesse i, at kun personer, der kan betale tilbage, får mulighed for at låne penge.

Det er vigtigt, at ÅOP ikke sættes for højt, idet der så kan spekuleres i at hverve kunder, der ikke har mulighed for at betale hele beløbet tilbage, da en tilstrækkelig høj ÅOP stadig vil kunne få det til at løbe rundt for låneudbydere.

Argumenterne for et loft over ÅOP er dermed langt stærkere end de tvivlsomme argumenter imod.

Storbritannien har et loft over ÅOP, der fungerer fint. Finland har også indført et loft. Danmark halter således bagefter en række lande, når det kommer til forbrugerbeskyttelse over for dyre kviklån.

Endelig er prisregulering almindelig anvendt inden for andre områder af finanssektoren, for at sikre et sundt marked, f.eks. på interbankgebyrer.

Skriftlig fremsættelse

Af **Lisbeth Bech Poulsen** (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et loft over de årlige omkostninger i procent (ÅOP) ved kviklån på 15 pct. over diskontoen.

(Beslutningsforslag nr. B 52)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.